

Nr 48

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1961/62, i vad avser handelsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Statens allmänna fastighetsfond

1:o) **Säkerhetsanstalter för sjöfarten.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under kapitalbudgeten (bilaga 32, punkt 1, s. 1 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1961) föreslagit riksdagen att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 300 000 kronor.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 59 i sitt denna dag avgivna utlåtande nr 10 hemställer utskottet, att riksdagen må till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Statens utlåningsfonder

2:o) **Statens hantverks- och industrilånefond.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 2) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kronor.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 17 i sitt denna dag avgivna utlåtande nr 10 får utskottet hemställa, att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 389 och II: 452 samt I: 397 och II: 455, till *Statens hantverks- och industrilånefond* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kronor.

3:o) Statens lånefond för den mindre skeppsfarten. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, s. 2 och 3) att dels medgiva Kungl. Maj:t att utan hinder av tidigare av riksdagen meddelat beslut bemyndiga lånenämnden för den mindre skeppsfarten att i sin normala utlåningsverksamhet disponera 2 000 000 kronor av återstoden av tidigare i arbetslöshetsbekämpande syfte anvisade medel, dels ock till Statens lånefond för den mindre skeppsfarten för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Torsten Andersson* och *Torsten Mattsson* (I: 183) och den andra inom andra kammaren av herr *Grebäck m. fl.* (II: 285), i vilka hemställts, att riksdagen måtte till Statens lånefond för den mindre skeppsfarten anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor samt i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om framläggande av plan för förstärkning av fonden i enlighet med vad i motionerna anförts,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Gösta Jacobsson* (I: 303) och den andra inom andra kammaren av herr *Palm* (II: 383), i vilka hemställts, att riksdagen måtte — utöver det belopp å 2 000 000 kronor, som i statsverkspropositionen föreslås skola disponeras av i arbetslöshetsbekämpande syfte anvisade medel — till Statens lånefond för den mindre skeppsfarten för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

Beträffande motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna II: 285 och I: 303.

Lånenämnden för den mindre skeppsfarten hemställer, att till fonden för budgetåret 1961/62 anvisas ett investeringsanslag av 4 milj. kronor.

Departementschefen erinrar om att lånenämnden för den mindre skeppsfarten anmält att innevarande budgetår sammanlagt 3,7 milj. kronor står till nämndens förfogande för normal utlåningsverksamhet. Detta belopp beräknas komma att vara helt taget i anspråk den 1 juli 1961. Nämnden hemställer därför om en förstärkning av fonden för nästa budgetår.

För att möjliggöra för nämnden att i en normal utsträckning bedriva utlåningsverksamhet under budgetåret 1961/62 bör en förstärkning av nämndens utlåningsmöjligheter komma till stånd. Då sysselsättningsläget för närvarande vid de mindre och medelstora varven inte motiverar särskild långivning i arbetslöshetsbekämpande syfte, föreslår departementschefen att förstärkningen av låneresurserna får tillgodoses genom att Kungl. Maj:t, liksom under innevarande budgetår, medgives bemyndiga lånenämnden för den mindre skeppsfarten att i sin normala utlåningsverksamhet ta i anspråk 2 milj. kronor av de inestående arbetslöshetsmedlen. Med beaktande därjämte av storleken av inflytande amorteringar kommer under nästa budgetår att finnas omkring 4 milj. kronor tillgängliga för ny utlåning, vilket är i stort sett samma belopp som finns under det nu löpande budgetåret. Lånemedels-

anslaget för budgetåret 1961/62 kan då upptas med ett formellt belopp av 1 000 kronor.

Utskottet. En successiv förstärkning har under senare år skett av lånefonden för den mindre skeppsfarten. Årsanslag om ett par miljoner kronor har sålunda i regel tillförts denna. Därjämte har i särskild ordning — på tilläggsstat II för budgetåret 1958/59 — en av sysselsättningspolitiska skäl betingad avsättning av 17,5 miljoner kronor skett till fonden. Sammanlagt har densamma därmed tillförts medel om drygt 42 miljoner kronor. Den största delen härav är redan bunden i låneverksamheten. Vissa odisponerade medel finnas emellertid alltså, närmast då en behållning om ca 6 miljoner kronor av de nyssnämnda arbetslöshetsmedlen, vilken med hänsyn till det förbättrade sysselsättningsläget icke längre får tagas i anspråk av nämnden. Utskottet anser i likhet med departementschefen, att ifrågakvarande medel i första hand böra användas för långivning, innan ytterligare anslagstilldelning sker över riksstaten, och tillstyrker, att medgivande lämnas att disponera 2 miljoner kronor av nämnda behållning. Detta belopp i förening med inflytande amorteringar torde möjliggöra en utlåning av drygt den omfattning, som räknas med för innevarande budgetår.

Det anförda innebär, att de i motionerna I: 183 och II: 285 samt I: 303 och II: 383 framförda yrkandena om särskild medelstilldelning över riksstaten avstyrkas. Vad angår den i de båda förstnämnda motionerna gjorda hemställan om skrivelse till Kungl. Maj:t angående framläggande av plan för förstärkning av fonden, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t — utan någon särskild hänvändelse i ämnet — har sin uppmärksamhet riktad på förhållandena inom den mindre skeppsfarten och vid behov framlägger de förslag i fråga om långivningen, som kunna visa sig motiverade.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag medgiva Kungl. Maj:t att utan hinder av tidigare av riksdagen meddelat beslut bemyndiga lånenämnden för den mindre skeppsfarten att i sin normala utlåningsverksamhet disponera 2 000 000 kronor av återstoden av tidigare i arbetslöshetsbekämpande syfte anvisade medel;

b) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 183 och II: 285, såvitt nu är i fråga, samt I: 303 och II: 383 till *Statens lånefond för den mindre skeppsfarten* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kronor;

II. att motionerna I: 183 och II: 285, i vad de avse skrivelse till Kungl. Maj:t, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Fonden för låneunderstöd

4:o) **Lån till Aktiebolaget Statens skogsindustrier.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 3) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 20 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 20 000 000 kronor.

Aktiebolaget Statens skogsindustrier har hemställt om fortsatt medelsanvisning till uppförande av nya skogsindustriella anläggningar i Piteå. Departementschefen erinrar om att ifrågavarande projekt underställdes 1959 års riksdag, som bl. a. i princip godkände preliminär finansieringsplan för investeringen. Planen innebar, att ca 80 milj. kronor skulle för ifrågavarande ändamål tillskjutas av staten och återstoden av investeringskostnaderna täckas genom självfinansiering eller lån från kreditinrättning. Av statens andel skulle 21 milj. kronor tillföras bolaget såsom aktiekapital och resten anvisas i form av amorteringsfria lån med lika belopp, 20 milj. kronor, för vart och ett av budgetåren 1960/61, 1961/62 och 1962/63. Hittills har medel anvisats för aktiekapitaltillskottet och det första av nyssnämnda lån. Bolagets nu förevarande äskande, som avser det för budgetåret 1961/62 avsedda lånebeloppet av 20 milj. kronor, står i överensstämmelse med tidigare fattat principbeslut och bör sålunda bifallas. Medlen bör i den mån kapitaltillskottet erfordras för utbyggnaden få lyftas av bolaget såsom lån. Ränta bör utgå å lånet med den för varje budgetår gällande normalräntan för lån från statens utlåningsfonder. Bolaget bör tills vidare ej vara skyldigt amortera lånet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, som står i överensstämmelse med av 1959 års riksdag fattat principbeslut om uppförande av nya skogsindustriella anläggningar i Piteå, och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Lån till Aktiebolaget Statens skogsindustrier* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 20 000 000 kronor.

5:o) **Lån till Aktiebolaget Atomenergi.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5, s. 4) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 20 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 20 000 000 kronor.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 44 i sitt denna dag avgivna utlåtande nr 10 hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 20 000 000 kronor.

6:o) **Lån till Aktiebolaget Oljetransit.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 4 och 5) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 7 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 500 000 kronor.

Aktiebolaget Oljetransit framhåller, att den ursprungligen uppgjorda tidsplanen för utbyggnaden av oljelagringsanläggningen vid Trondheimsfjorden främst till följd av oförutsedda, svåra bottenförhållanden icke kunnat följas. Man räknar numera att huvudentreprenörens arbeten skall vara färdiga vid mitten av år 1961 och övriga arbeten omkring ett år senare. I ytterligare anslag erfordras, såvitt nu kan överblickas, cirka 8,5 milj. kronor. Nästan hela detta belopp, eller 7,5 milj. kronor, behöver enligt arbetsplanerna anvisas för nästa budgetår.

Departementschefen förordar, att för lån till bolaget för nästa budgetår anvisas ett anslag av 7,5 milj. kronor.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Lån till Aktiebolaget Oljetransit* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 7 500 000 kronor.

7:o) **Lån till utbyggnad av oljelagringen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7, s. 5) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 60 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 72 milj. kronor.

Efter förslag av Kungl. Maj:t godkände 1957 års riksdag riktlinjer för beredskapslagring av olja. De fastställda riktlinjerna innefattar ett program för ökad lagring av mineraloljor under femårsperioden 1958—1962. Vad beträffar finansieringen av lagerprogrammet har förutsatts, att staten skall bidra till kostnaderna för lagerutbyggnaden med sammanlagt omkring 360 milj. kronor. Nämda bidrag, till vilka medel anvisas under förevarande anslag, utgår till vissa oljelagringspliktiga i form av ränte- och amorteringsfria lån, som successivt skall avskrivas under en tid av tjugo år. Föreskrifter rörande fördelningen av lånemedlen mellan de lagringsskyldiga har fastställts av Kungl. Maj:t den 25 april 1958.

Under anslaget har hittills anvisats 252 milj. kronor, varav 72 milj. kronor för innevarande budgetår.

Departementschefen framhåller, att det för genomförande av det fastställda programmet krävs en ytterligare medelsanvisning om sammanlagt 108 milj. kronor. Programenligt skulle detta belopp ha anvisats med 72 milj. kronor under budgetåret 1961/62 och med 36 milj. kronor under budgetåret 1962/63. Vissa förskjutningar i genomförandet av programmet — särskilt när det gäller utbyggnaden av skyddade lagringsanläggningar — kan emellertid förutses. På grund härav kan medelsanvisningen under detta anslag för nästa budgetår begränsas till 60 milj. kronor. Av därefter återstående belopp räknas med att 36 milj. kronor behöver anvisas för budgetåret 1962/63 och 12 milj. kronor för budgetåret 1963/64.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Lån till utbyggnad av oljelagringen* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 60 000 000 kronor.

Fonden för förslag till statsverket

8:o) Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8, s. 6 och 7) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 500 000 kronor.

För fullföljande av upprustningen av bland annat anrikningsverket i Adak torde i enlighet med kommerskollegiets förslag för nästa budgetår böra anvisas 1,1 milj. kronor. Departementschefen tillstyrker också 200 000 kronor för utredning om de praktiska förutsättningarna för gruvdrift inom företrädesvis Stekenjokks statsgruvefält, där genom provborrningar m. m. redan påvisats malmtillgångar av storleksordningen 10 milj. ton. Då kommerskollegiets uppskattningar av medelsbehovet för nästa budgetår jämväl i övrigt torde lämnas utan erinran föreslår departementschefen, att anslaget bestämmes till 3 milj. kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Dispositionsanslag för legodriften vid vissa staten tillhöriga gruvor i Västerbottens län* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Stockholm den 11 april 1961

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Einar Persson, Ivar Johansson, Birger Andersson, Axel Johannes Andersson, Bergman, Per Jacobsson, Fritz Persson, Ragnar Bergh, Söderberg, Svärd, Bengt Gustavsson, Lundström och Thorsten Larsson; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Almgren, Ståhl, Nilsson i Göingegården, Eliasson i Sundborn, Mellqvist, fru Lewén-Eliasson, fröken Elmén, herrar Arvidson, Gustafsson i Skellefteå, Andersson i Knäred och Fagerlund.

Reservationer

1) vid *punkten 2* (Statens hantverks- och industrilånefond) av herrar *Ivar Johansson, Thorsten Larsson, Eliasson* i Sundborn och *Andersson* i Knäred, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 389 och II: 452 och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Under hänvisning till vad utskottet anfört under *punkten 17* i sitt denna dag avgivna utlåtande nr 10 får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 397 och II: 455 samt med bifall till motionerna I: 389 och II: 452, till *Statens hantverks- och industrilånefond* för budgetåret 1961/62 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 000 kronor.»

2) vid *punkten 3* (Statens lånefond för den mindre skeppsfarten) av herr *Staxäng*.

3) vid *punkten 4* (Lån till Aktiebolaget Statens skogsindustrier) av herr *Ståhl*.